

26B:1

När vattenförbrukningen till följd av ett dolt läckage kommit att mycket väsentligt överstiga den för fastigheten normala, har principen om skälig och rättvis avgiftsfördelning ansetts kräva att bruksavgiften jämkas med ett efter omständigheterna avpassat skäligt belopp.

D.O. äger en fastighet i Lidingö kommun. Den ligger inom verksamhetsområdet för Lidingö kommuns allmänna va-anläggning och har sin installation för renvatten och spillvattenavlopp kopplad till denna anläggning. I en den 25 juli 1977 dagtecknad räkning med förfallodag den 30 augusti samma år påförde kommunen D.O. taxeenlig förbrukningsavgift om 4 813 kr, varav 60 kr utgjorde fast avgift för ett tertial och återstoden utgjorde mängdavgift, beräknad på grundval av en vattenförbrukning om 1 358 m³ under tiden den 12 januari 1977 - den 5 maj 1977 och efter ett kubikmeterpris av 3 kr 50 öre. Av kubikmeterpriset avsåg enligt va-taxan 1 kr 75 öre avgift för vattenförsörjning och likaledes 1 kr 75 öre avgift för spillvattenavlopp. Med anledning av att förbrukningsmängden avsevärt översteg vad som tidigare uppmätts inom fastigheten – genomsnittligt 70 à 75 m³ per tertial - underrättades D.O. omedelbart efter avläsningstillfället den 5 maj 1977 om att ett läckage kunde tänkas ha uppkommit i va-installationen. Efter undersökning konstaterades brott på en till installationen kopplad, utomhus nedlagd vattenslang. I förevarande mål har blivit ostridigt att 1 285 m³ av den vattenmängd som nyssnämnda räkning avser skall antas ha läckt ut genom slangbrottet.

D.O. yrkade att Va-nämnden måtte fastställa att han inte var skyldig att betala fordrad avloppsavgift för den utläckta vattenmängden 2 248 kr 75 öre. Till stöd för yrkandet anförde han: Han har bebott fastigheten i 25 år. Bostadshuset ligger på en bergknalle. År 1970 byggdes ett garage på fastigheten. Det anslöts inte till vatten och avlopp men försågs med en vattenkran. Under hösten 1976 kopplade D.O. samman vattenkranen med en vattenslang som dragits från bostadshuset. Inför vintern täckte han över slangens ingång med jord. Den läcka på slangens ingång upptäcktes efter det att kommunen underrättat honom om den höga vattenförbrukningen kan ha uppstått när han föregående höst planterade tulpaner. Det är osannolikt att det utläckta vattnet tillförts kommunens avloppsledningar.

D.O. är beredd att betala renvattenavgift för allt levererat vatten men vill däremot inte betala avloppsavgift för detta vatten. Som betalning för normal förbrukning har han erlagt ca 500 kr av räkningsbeloppet. Han grundar i första hand sin talan på att läckagevattnet inte tillförts kommunens avloppsnät. I andra hand gör han gällande att det strider mot va-lagens regel om avgiftsfördelning efter skälig och rättvis grund att i detta fall ta ut full avgift även för läckagevattnet.

Kommunen bestred bifall till D.O:s talan och anförde: D.O. har inte fullgjort sin skyldighet enligt utfärdade bestämmelser för brukandet av den allmänna va-anläggningen att vårda va-installationerna på fastigheten. Han har inte

sökt byggnadslov för att dra vattenledning till garaget. Det fanns ingen avtappningskran på slangen vid dess lågpunkt intill garaget. Ledningen var osakkunnigt lagd. Läckaget kan ha uppstått till följd av frysskador. Det syns av dessa skäl rimligt att D.O. i avgiftshänseende får svara för följderna av läckaget. Det är vidare sannolikt att utläckt vatten tillförts kommunens avloppssystem. D.O:s tomt sluttar ned mot vägen. Spill- och dagvattenavloppsledningarna i denna anlades år 1953. Rören sammanfogades med cement och är inte helt täta. Läckagevattnet kan efter markinfiltration ha läckt in genom rörskarvarna. Levererad renvattenmängd ligger till grund för beräkning av den kapitalavgift, som kommunen får betala till Källalaförbundet, vilket omhändertar och renar kommunens avloppsvatten. Även på denna grund måste den begärda avgiftsreduktionen anses oberättigad. Fastighetsägare är vidare enligt nyssnämnda allmänna bestämmelser skyldig att betala avgift – varmed avses såväl renvattenavgift som spillvattenavgift – för allt levererat vatten. Avloppsavgift skall därför utgå oberoende av om vattnet tillförts avloppsnätet eller inte. Debiteringen grundas på taxan, vilken skall tillgodose kraven på skälighet och rättvisa. Det krävs däremot inte att den enskilda debiteringen skall vara rättvis. Det kan inte anses oskäligt att ta ut avgift enligt taxan.

Va-nämnden yttrade:

Enligt tillämplig föreskrift i kommunens va-taxa skall brukningsavgift utgå med - förutom viss grundavgift - en avgift per kubikmeter levererat renvatten om 1 kr 75 öre för vattenförsörjning och 1 kr 75 öre för spillvattenavlopp. Såsom taxeföreskriften utformats saknar det betydelse för avgiftsberäkningen, om kommunens avloppsnät tillförts större eller mindre spillvattenmängd än som motsvarar den levererade renvattenmängden. Vad D.O. anfört till stöd för sin talan får anses innefatta påstående att det strider mot avgiftsbestämmelserna i lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar att vid läckageförluster tillämpa o reducerat avgiftsuttag, om inte läckagevattnet tillförts kommunens avloppsledningar.

Lagens avgiftsbestämmelser innebär, såvitt nu är i fråga, att huvudmannens totala avgiftsuttag från brukarna inte får överskrida vad som behövs för att täcka nödvändiga kostnader för anläggningen samt att avgiftsskyldigheten fastigheterna emellan skall fördelas efter skälig och rättvis grund. Skyldigheten att genom avgifter bidra till kostnaderna för anläggningen är enligt lagen i princip oberoende av om fastighetsägaren begagnar sig av anläggningen eller inte. Lagens inställning på denna punkt har sin förklaring i att den alldeles övervägande delen av kostnaderna för va-verksamheten utgörs av fasta kostnader för att hålla anläggningen tillgänglig för brukarkollektivet; totalkostnaderna för va-verksamheten påverkas alltså bara i begränsad utsträckning av tillfälliga variationer beträffande renvattenuttag och spillvattentillflöde.

Vad beträffar förevarande fall är till en början uppenbart att den renvattenmängd som läckt ut och eventuellt inte tillförts kommunens avloppsnät är i förhållande till totalmängden av det samtidigt i nätet omhändertagna spillvattnet så obetydlig

att den inte kunnat nämnvärt inverka på kommunens kostnader för avloppshanteringen. Taxeenligt avgiftsuttag, innebärande att även utläckt vattenmängd räknas in i avgiftsunderlaget, kan därför - vare sig läckagevattnet tillförts avloppsnätet eller inte - inte anses oförenligt med lagbestämmelsen att huvudmannens totala avgiftsuttag inte får överskrida nödvändiga kostnader för va-anläggningen.

Föreskriften i kommunens va-taxa att bruksavgifterna skall bestämmas på grundval av levererad vattenmängd leder normalt till att avgiftsfördelningen anpassas efter fastigheternas större eller mindre nytta av va-anläggningen. Fördelningsmetoden låter sig i allmänhet väl förenas med lagens bestämmelse att avgiftsskyldigheter skall fördelas mellan fastigheterna efter skälig och rättvis grund. Tydligt är också att det av bl a praktiska skäl normalt inte kan komma ifråga att låta exempelvis en sådan omständighet som att vattnet inte kommit till avsedd användning inverka på avgiftsberäkningen. I vissa situationer kan emellertid en strikt tillämpning av fördelningsmetoden få till följd att en fastighet påförs högre andel av kostnaderna för va-verksamheten än som är rimligt med hänsyn till grundsatsen om skälighet och rättvisa brukarna emellan. Hit hör bl a en situation sådan som den nu förevarande, då vattenförbrukningen till följd av ett dolt läckage oavsiktligt kommit att under en viss tidsperiod mycket väsentligt överstiga den för fastigheten normala. Den på grundval av vattenförbrukningen uträknade mängdavgiften bör då jämkas med ett efter omständigheterna avpassat skäligt belopp. Taxemässigt stöd för sådan jämkning finns för Lidingötaxans del i 16 §.

Vid en mot bakgrund av de nu redovisade synpunkterna gjord bedömning finner Va-nämnden omständigheterna i förevarande fall vara sådana att den D.O. påförda mängdavgiften om totalt 4 753 kr skäligen bör nedsättas med en tredjedel av fordrat belopp, eller således med - avrundat - 1 600 kr.

Va-nämnden biföll i så måtto D.O:s talan att han förklarades inte vara betalnings-skyldig för den del av räkningsbeloppet som översteg 3 213 kr.

Beslut: 1979-07-19, BVA 52

Mål nr: VA 125/77